

Bài 28: TRUYỀN THỐNG YÊU NƯỚC CỦA DÂN TỘC VIỆT NAM THỜI PHONG KIẾN

I. MỤC TIÊU:

1. Kiến thức: Giúp học sinh hiểu

- Dân tộc Việt Nam trong các thế kỷ trước 1858 đã để lại cho đời sau một truyền thống yêu nước quý giá và hết sức đáng tự hào.
- Truyền thống yêu nước là kết tinh của hàng loạt nhân tố, sự kiện đã diễn ra trong một thời kỳ lịch sử lâu dài.
- Trong hoàn cảnh của chế độ phong kiến và do tác động của tiến trình lịch sử dân tộc với những nét riêng biệt, nhân tố chống ngoại xâm, bảo vệ độc lập của tổ quốc trở thành nét đặc trưng của của truyền thống yêu nước Việt Nam thời phong kiến.

2. Tư tưởng, tình cảm:

- Bồi dưỡng lòng yêu nước và ý thức dân tộc, lòng biết ơn đối với các anh hùng dân tộc.
- Bồi dưỡng ý thức phát huy lòng yêu nước trong sự nghiệp xây dựng đất nước, nâng cao đời sống nhân dân.

3. Kỹ năng:

- Rèn luyện kỹ năng phân tích, liên hệ.

II. ĐỒ DÙNG DẠY & HỌC:

1. Giáo viên:

- Một số tác phẩm: Cáo Bình Ngô, Hịch Tướng Sĩ, thơ Thần, câu nói của Trần Bình Trọng...

2. Học sinh:

- Đọc trước SGK, chú ý thử trả lời các câu hỏi, sưu tập tư liệu liên quan đến bài giảng.

III. TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY VÀ HỌC

1. Ổn định lớp và kiểm tra bài cũ:

- Thống kê các triều đại trong lịch sử dân tộc từ thế kỷ X đến giữa thế kỷ XIX.
- Thống kê các thành tựu văn học, nghệ thuật qua các thời kỳ mà em biết.

2. Giảng bài mới:

a. Mở bài: Trải qua gần 3000 năm dựng nước và giữ nước, dân tộc Việt Nam đã làm nên bao kỳ tích anh dũng tạo nên nhiều truyền thống tốt đẹp, nổi bật là truyền thống yêu nước – một truyền thống cao quý được hun đúc và phát huy qua hàng ngàn năm lịch sử

b. Các bước thực hiện bài giảng

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY VÀ TRÒ	NỘI DUNG BÀI
* Hoạt động 1: Toàn lớp và cá nhân - GV nêu câu hỏi nhận thức, hình thành khái niệm: Các em hiểu thế nào về hai khái niệm: Truyền thống và truyền thống yêu nước? - HS vận dụng kiến thức cá nhân trả lời, GV nhận xét và nêu khái niệm * Hoạt động 2: Toàn lớp và cá nhân - GV sử dụng câu hỏi nêu vấn đề cho HS nhận thức: Truyền thống nổi bật của dân tộc ta là gì? Truyền thống đó bắt nguồn từ đâu? (Dự kiến HS trả lời: truyền thống yêu nước, bắt nguồn từ lòng yêu nước). - GV tiếp tục nêu câu hỏi dẫn dắt học sinh nhận thức bài học: Lòng yêu nước của mỗi cá nhân, mỗi dân tộc bắt nguồn từ đâu? - HS tự suy nghĩ, liên hệ bản thân để trả lời Lòng yêu nước của dân tộc Việt Nam hình thành trên cơ sở nào? - GV hướng dẫn HS nắm các ý: + Từ ý thức có chung nguồn cội (truyền thuyết “Con rồng, cháu tiên”, “Quả bầu mẹ”...) + Từ lòng yêu nước của mỗi cá nhân quá trình	I. Sự hình thành của truyền thống yêu nước Việt Nam Các dân tộc đều có lòng yêu nước của riêng mình, nảy sinh và phát triển từ tình cảm yêu thương gắn bó giữa người với người, giữa người và cộng đồng. - Lòng yêu nước của người Việt gắn liền với quá trình hình thành và phát triển quốc gia, dân tộc Việt. - Thời Văn Lang – Âu Lạc, những quan hệ kinh tế - chính trị - văn hóa sơ khai đã phát huy những tình cảm yêu thương gắn bó lẫn nhau giữa người dân trong nước - vượt khỏi tính địa phương, là cơ sở hình thành lòng yêu nước. - Trải qua quá trình đấu tranh để dựng nước và giữ nước, đặc biệt trong hơn một ngàn năm Bắc thuộc, giành lại quyền tự chủ, bảo vệ những di sản văn hóa tổ tiên cùng với phong tục thờ cúng tổ tiên và các vị anh hùng... người Việt đã nâng cao và khắc sâu hơn nữa lòng yêu nước, hình thành truyền thống yêu nước Việt Nam.

cùng sống, sinh hoạt, giữ gìn, xây dựng và bảo vệ đất nước.

Lòng yêu nước của dân tộc Việt Nam thể hiện như thế nào trong buổi đầu dựng nước và giữ nước?

(Dự kiến HS trả lời, GV chốt ý:

- + Thể hiện qua ý thức bảo vệ di sản văn hóa của dân tộc.
- + Liên tục nổi dậy chống ngoại xâm, giành độc lập dân tộc.
- + Thờ tổ tiên và các anh hùng có công với dân tộc.

*** Hoạt động 3:** Toàn lớp và cá nhân

Trong buổi đầu độc lập, quốc gia dân tộc Việt đứng trước những thử thách nào của lịch sử?

- HS suy nghĩ trả lời, GV chốt ý (Xây dựng nước vững mạnh).
- Chống mưu đồ xâm chiếm của phong kiến phương Bắc.
- Chuyển ý: Để đáp ứng yêu cầu của lịch sử, truyền thống nào cần được phát huy? (Lòng yêu nước)

*** Hoạt động 4:** Toàn lớp và cá nhân

- GV nêu câu hỏi nhận thức cho HS theo dõi SGK trả lời:

Trong 9 thế kỉ độc lập, truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam được biểu hiện như thế nào?

- HS theo dõi SGK trả lời
- GV chốt ý:
- + Xây dựng nền kinh tế tự chủ, nền văn hóa mang đậm bản sắc dân tộc.
- + Đoàn kết toàn dân trong chiến đấu bảo vệ độc lập dân tộc.

II. Phát triển và tôi luyện truyền thống yêu nước trong các thế kỷ phong kiến độc lập

- Thế kỷ X, đất nước ta trở lại độc lập, tự chủ với lãnh thổ, tiếng nói, phong tục tập quán, tín ngưỡng riêng. Tuy nhiên, để giữ vững độc lập dân tộc, các triều đại phong kiến Việt Nam vừa phải xây dựng cho mình một đất nước phát triển hoàn toàn tự chủ, có nền tảng văn hóa vững chắc vừa phải chiến đấu anh dũng chống ngoại xâm.

- Qua quá trình dựng nước và giữ nước, truyền thống yêu nước được duy trì, kế tục và phát triển về mọi mặt

- Truyền thống yêu nước Việt Nam là sản phẩm hàng ngàn năm lao động và đấu tranh của cha ông, luôn gắn chặt với ý thức đoàn kết toàn dân, gắn liền với cuộc sống hàng ngày của họ. Về sau, truyền thống yêu nước dần dần mang thêm yếu tố nhân dân, vì dân và thương dân.

III. Nét đặc trưng của truyền thống yêu nước Việt Nam thời phong kiến.

- Đặc trưng cơ bản nhất của truyền thống yêu nước Việt Nam: đấu tranh chống ngoại xâm, bảo vệ độc lập dân tộc.

+ Lóng tự hào với những chiến công hiển hách của dân tộc và lòng biết ơn tổ tiên. - GV nêu vấn đề và giải thích cho HS hiểu: Vì sao yêu nước còn gắn liền với thương dân? - Truyền thống yêu nước ngày càng mang yếu tố nhân dân: dân là nước, triều đình như con thuyền “Mến người có nhân là dân, chớ thuyền, lật thuyền cũng là dân” → Phải “khoan thư sức dân để làm kế rã sâu bền gốc”, là “Thượng sách để giữ nước”. * Hoạt động 5: Toàn lớp và cá nhân - GV nêu vấn đề: Đặc trưng cơ bản nhất của truyền thống yêu nước Việt Nam là gì? Tại sao? (Câu hỏi dành cho HS trung bình, HS theo dõi sách giáo khoa và trả lời: + Đặc trưng cơ bản: đấu tranh chống ngoại xâm, bảo vệ độc lập dân tộc. + Nguyên nhân: do đặc điểm riêng, từ khi lập nước đến nay, dân tộc Việt Nam luôn phải đối đầu với giặc ngoại xâm hùng mạnh → phải phát huy cao độ truyền thống yêu nước chống ngoại xâm. - GV liên hệ thực tế: Trong bối cảnh đất nước Việt Nam đang đang đứng trước những khó khăn thử thách trên đà hội nhập với thế giới như: nguy cơ đánh mất bản sắc văn hóa dân tộc, nguy cơ tụt hậu..., người Việt Nam phải làm gì để vượt qua thử thách?	- Qua quá trình đấu tranh, xây dựng và bảo vệ độc lập dân tộc, người dân Việt luôn đoàn kết, nhất trí, phát huy mọi tài năng, trí tuệ vượt mọi khó khăn. Vì thế, ý thức, tình cảm và tâm hồn của những người yêu nước Việt Nam luôn trong sáng, chân thành và cao thượng. Tuy nhiên, do sự chi phối của chế độ phong kiến, truyền thống yêu nước không được phát huy mạnh trong thời bình. - Ngày nay, trong sự nghiệp xây dựng đất nước, truyền thống yêu nước cần phát huy mạnh để tạo ra khả năng chuyển hóa những nét đặc sắc, cao quý nói trên thành một động lực to lớn, đưa đất nước và dân tộc Việt Nam tiến lên.
--	--

* Kết luận: Dân tộc ta thời phong kiến đã để lại nhiều truyền thống tốt đẹp, trong đó truyền thống yêu nước là quý báu nhất, tươi đẹp nhất, là hạt nhân của đạo lý làm người Việt Nam.

3. củng cố bài:

- Lòng yêu nước của dân tộc Việt Nam đã hình thành như thế nào?

- Những nét mới trong truyền thống yêu nước Việt Nam thời phong kiến độc lập?
- Tại sao có thể xem nét đặc trưng cơ bản của truyền thống yêu nước Việt Nam thời phong kiến là chống ngoại xâm, bảo vệ độc lập dân tộc?

4. Ôn tập và chuẩn bị bài:

- Học ba câu hỏi 1, 2 và 4 trong sách giáo khoa, trang 140.
- Làm bài tập câu hỏi 3 trong SGK, trang 140.
- Sưu tập tư liệu, tranh ảnh liên quan đến bài học mới: “Sử địa phương”.